

Διάλεξη για την Ομοσπονδία γονιών παιδιών Μέσης και Τεχνικής Εκπαίδευσης Πάφου.

Πάφος 19.2.2014

Στην Αίθουσα Τελετών του Α' Λυκείου Πάφου

Αντιμετωπίζοντας τους εφήβους μας στην κοινωνία της κρίσης – Μια πρακτική προσέγγιση

Αγαπητοί συμπολίτες, φίλοι, γονιοί των παιδιών Μέσης και Τεχνικής εκπαίδευσης Πάφου,

Καλησπέρα σας.

Είμαι η Θέκλα Πετρίδου και νιώθω συγκίνηση που 21 χρόνια μετά μιλώ ξανά από αυτό το ίδιο μικρόφωνο όπου εκφώνησα την ομιλία στην αποφοίτηση μου το 1993.

Νιώθω άγχος και συγκίνηση και για αυτό, ενώ δεν το συνηθίζω πλέον, έκατσα και έγραψα αυτή την εισήγηση για να είμαι σίγουρη πως θα την βγάλω J

Αρχίζουμε λοιπόν.

Η κοινωνία μας σήμερα περνά κρίση σε όλα τα επίπεδα.

Δεν θα μπω στην διαδικασία να περιγράψω την κρίση, θα μπω κατευθείαν στο θέμα.

Εφηβεία

Εκείνη η άτσαλη φάση στην ζωή του ανθρώπου όπου το σώμα του και η ανάπτυξη του εγκεφάλου του του λένε πως είναι ενήλικας, ενώ η κοινωνία γύρω του του επιβάλλει να περάσει τουλάχιστον 10 χρόνια προσαρμογής για να μπορεί να έχει όλες τις ελευθερίες ενός ενήλικα.

Στην σημερινή εποχή, φαίνεται πως η ηλικία της εφηβείας έχει επεκταθεί, ξεκινώντας από πιο νωρίς και τελειώνοντας πιο αργά.

Κάποιοι συνάδελφοι οροθετούν το τέλος της εφηβικής ηλικίας για τις σύγχρονες γυναίκες γύρω στα 26 και για τους άντρες στα 28. Πολύ

ενδιαφέρον επειδή θυμάμαι στην πρώτη γυμνασίου στο βιβλίο της Ιστορίας είχαμε μια φωτογραφία με το κρανίο μιας «γριάς 26 χρονών» στο κεφάλαιο για την προϊστορική περίοδο.

Οι λόγοι που έχει προεκταθεί η ηλικία της εφηβείας έχουν να κάνουν πρώτο με την εξέλιξη της κουλτούρας, του πολιτισμού, της επιστήμης και της τεχνογνωσίας. Οι νέοι άνθρωποι σήμερα, παρόλο που γεννιούνται με πρωτόγονο σώμα, καλούνται να ζήσουν σε μια πολύπλοκη σύγχρονη κοινωνία, άρα χρειάζονται μεγαλύτερο διάστημα προσαρμογής και εκπαίδευσης.

Και δεύτερον με την ανάγκη των γονιών να κρατιούνται ψυχολογικά από τα παιδιά τους. Το φαινόμενο της συναισθηματικής αιμομιξίας, τόσο συνηθισμένο στην κυπριακή κοινωνία.

Συναισθηματική αιμομιξία: το να έχουν οι γονείς συναισθηματικές σχέσεις με τα παιδιά τους, πέραν της περιγραφής της σχέσης γονιού-παιδιού. Με άλλα λόγια να καλύπτουν τα συναισθηματικά τους κενά και τα κενά της συζυγικής τους σχέσης, εάν υπάρχει, μέσω της προσκόλλησης στα παιδιά τους. Πράγμα το οποίο έχει ως αποτέλεσμα να δημιουργούνται ενοχικές σχέσεις παιδιών-γονιών και να παρεμποδίζεται η φυσιολογική ψυχοσωματική ανάπτυξη του παιδιού και η ψυχοσυναισθηματική ολοκλήρωση του γονιού.

Ανατροφή παιδιών – γονεϊκότητα

Σχεδόν όλοι οι άνθρωποι είμαστε κατάλληλα εξοπλισμένοι σωματικά για να γεννήσουμε παιδιά. Ιδιαίτερη προσπάθεια απαιτείται για να τα αναθρέψουμε. Το πιο εύκολο να πετύχουμε είναι να καλύψουμε τις υλικές τους ανάγκες. Τις βασικές ανθρώπινες υλικές ανάγκες: τροφή, στέγη, ένδυση, υπόδηση, ιατρική περίθαλψη. Αν και σε κάποιες οικογένειες στην Κύπρο αυτή την περίοδο ακόμη και αυτές οι βασικές ανάγκες είναι δύσκολο να πληρωθούν.

Θεωρώ πως απαραίτητη προϋπόθεση για να μεγαλώσουμε, δεν μου αρέσει η λέξη **σωστά**, θα την χρησιμοποιήσω ποιητική αδεία όμως, τα παιδιά μας, είναι να φροντίσουμε πρώτα να μεγαλώσουμε εμείς οι

ίδιοι. Να καλλιεργηθούμε δηλαδή προσωπικά-πνευματικά, κοινωνικά, συναισθηματικά, και ανθρωπιστικά. Οι περισσότεροι από εμάς, και λόγω της ιστορίας του νησιού μας και των ιδιαιτεροτήτων της κοινωνίας μας, δεν έχουμε μεγαλώσει ολοκληρωμένα. Η ανατροφή μας κάπου έχει ξεμείνει στις εξωτερικές/υποκριτικές αξίες μια κοινωνίας προσαρμοσμένης σε διαφορετικές συνθήκες ζωής και είμαστε μπερδεμένοι, συγχυσμένοι και αμφίβολοι με το ένα πόδι στον παραδοσιακό συντηρητικό κυπριακό τρόπο σκέψης και με τον άλλο στον «μοντέρνο» ελευθεριάζον τρόπο ζωής.

Κατά την γνώμη μου, η κυπριακή κοινωνία βρίσκεται τουλάχιστον 20 χρόνια πίσω από τις υπόλοιπες δυτικές κοινωνίες, όσον αφορά στην κοινωνική εξέλιξη. Τον καιρό που οι Γάλλοι ήταν ήδη προετοιμασμένοι φιλοσοφικά και ιδεολογικά για τον Μάη του 68, εμείς είχαμε τις διακοινοτικές ταραχές και μια νεόδημη κουτσουρεμένη ανεξαρτησία. Τα γεγονότα του καλοκαιριού του 74, 40 χρόνια πριν, σημάδεψαν ανεξίτηλα τον λαό μας και μας έχουν αφήσει με στροφή στον υλισμό και την καλοπέραση, μηδενισμό των ανθρωπιστικών αξιών, πνευματικό αποπροσανατολισμό. Η κυπριακή κοινωνία, λόγω της ιστορίας της, αποτελεί παγκόσμιο φαινόμενο: έχουμε από τα πιο υψηλά ποσοστά πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ανάλογα με τον πληθυσμό μας και από τις πιο «καθυστερημένες», αργοπορημένες κοινωνίες όσον αφορά στην ουσιαστική κοινωνική πρόοδο.

Μια απλή παρατήρηση σε σχέση με αυτό. Ενώ σε εξελιγμένες δυτικές κοινωνίες, οι οποίες επηρεάζονται πολύ και από τις εξελίξεις των ανθρωπιστικών επιστημών μέσα από τα πανεπιστημιακά τους ιδρύματα, βρίσκονται σε ένα στάδιο θεώρησης ενός μετα-μοντέρνου τρόπου ζωής, στην Κύπρο πιθηκίζουμε εξωτερικά ένα «μοντέρνο»lifestyle, κουβαλώντας παράλληλα μέσα μας κοινωνικούς φόβους, στερεότυπα, σεξισμό, ρατσισμό, ξενοφοβία και αδυναμία προσαρμογής σε ουσιαστικές συνθήκες και πραγματικότητας. Ένα παράδειγμα: έχουμε από τα ψηλότερα ποσοστά διαζυγίων στην

Ευρώπη και όμως από τα χαμηλότερα ποσοστά «αναδημιουργημένων» οικογενειών, remarriages.

Με όλα αυτά που περιγράφω δεν επιχειρώ σε καμία περίπτωση να μηδενίσω τις αξίες της κυπριακής κοινωνίας ούτε την ικανότητα της να εξελιχθεί. Εντοπίζω απλώς κάποια από τα βασικά μας διλήμματα/εσωτερικές συγκρούσεις, τα οποία βρίσκουμε μπροστά μας προσπαθώντας να γίνουμε γονείς που ανατρέφουν παιδιά.

Από την άλλη δεν μπορώ παρά να αναφέρω και κάποια από τα θετικά μας χαρακτηριστικά: οι περισσότεροι γονείς ανησυχούμε για τα παιδιά μας και είμαστε υποστηρικτικοί όταν αντιμετωπίζουν προβλήματα σωματικής και ψυχικής υγείας, παίρνουμε τα παιδιά μας σε γιατρούς, ψυχολόγους, ειδικούς, επιθυμούμε να δώσουμε στα παιδιά μας την ευκαιρία για ανώτερες και ανώτατες σπουδές, θέλουμε τα παιδιά μας να έχουν μια καλύτερη ζωή από την δική μας και γενικώς είμαστε δεκτικοί στο να μαθαίνουμε περισσότερα και να γινόμαστε καλύτεροι γονείς, κι αυτό το αποδεικνύει και η παρουσία τόσων πολλών από εσάς εδώ απόψε.

Επί του θέματος:

Η ανατροφή των παιδιών ξεκινά πολύ πριν από την εφηβεία. Όσοι δούλεψαν σκληρά με το να αφιερώνουν ποιοτικό χρόνο, με το παράδειγμα τους, τις μορφωτικές και διαφωτιστικές εμπειρίες και συζητήσεις με τα παιδιά τους, με σεβασμό στην ξεχωριστή προσωπικότητα και την ελευθερία του ανήλικου ατόμου, θα συναντήσουν λίγα αν όχι καθόλου προβλήματα όταν τα παιδιά τους φτάσουν στην εφηβεία. Και αυτό το εννοώ και το πιστεύω.

Είναι όμως εξαιρετικά δύσκολο, αν όχι ανεφάρμοστο να τα έχουμε κάνει όλα αυτά ως προεργασία, πριν την ηλικία των 12 όπου τα παιδιά έχουν πλήρως αναπτυγμένο εγκέφαλο με δυνατότητα δικής τους θεωρητικής, φιλοσοφικής και αφηρημένης σκέψης. Η δυσκολία προκύπτει τόσο από την έλλειψη χρόνου στο σύγχρονο τρόπο ζωής, όσο και από την έλλειψη κατάλληλης προετοιμασίας και εκπαίδευσης των γονιών προτού κάνουν παιδιά. Θυμάμαι πριν 17 χρόνια, ως

τελειόφοιτη φοιτήτρια Ψυχολογίας όταν εισηγήθηκα να θεσπιστεί ο θεσμός της εκπαίδευσης των ζευγαριών για τον γάμο και την γονεϊκότητα από την εκκλησία, αναφερόμενη φυσικά στον αρμόδιο εκπρόσωπο της εκκλησίας τότε στην πόλη μας. Το αποτέλεσμα ήταν να θεσπιστεί μια επιτροπή από άτομα που αφυπηρέτησαν από την εκπαίδευση και άλλες δημόσιες υπηρεσίες για αυτό τον σκοπό. Από ότι φαντάζομαι αυτό δεν λειτούργησε προς όφελος των νέων ζευγαριών J

Όπως και να χει όμως το πράγμα, οι περισσότεροι από εμάς, βρισκόμαστε σήμερα στην θέση να αντιμετωπίσουμε τα θέματα που προκύπτουν στα έφηβα παιδιά μας στην παρούσα κοινωνικοοικονομική κατάσταση, αυτήν της κρίσης, η οποία δεν είναι μόνο οικονομική, είναι ηθική, κοινωνική, πολιτική, πνευματική, και ενδεχομένως εθνική.

Επέλεξα να θίξω επιλεκτικά κάποια θέματα και στην συνέχεια, κατά την συζήτηση, νιώστε ελεύθερα να προσθέσετε και άλλα.

Θα σας διαβάσω ένα γράμμα που δέχθηκα για την εκπομπή, από μια μαθήτρια λυκείου, το οποίο βρίσκω πως περιλαμβάνει συμπυκνωμένα τα σημεία που θέλω να θίξω.

Ευγνωμονώ την νεαρή για το γράμμα που μου έστειλε. Είναι ένα από τα πολλά που λαμβάνω καθημερινά μέσω της ιστοσελίδας μου, theklaretidou.com, και ο μόνος κόπος στον οποίο υποβλήθηκα ήταν να ξαναγράψω το γράμμα στα ελληνικά, εφόσον ήταν γραμμένο με λατινικούς χαρακτήρες, greeklish, πράγμα που θεωρώ το τελευταίο από τα προβλήματα που αντιμετωπίζει αυτή η κοπέλα.

Το γράμμα:

Κυρία Θέκλα μου,

Είμαι μια μαθήτρια τελειόφοιτη, με σχετικά δύσκολα μαθήματα (Φυσική, Μαθηματικά, Βιολογία), έκανα λάθος επιλογή μαθημάτων, επειδή δεν είμαι και πολύ καλή μαθήτρια.

Επέλεξα αυτά τα μαθήματα, γιατί ήθελα να μπω στο μάτι των γονιών μου ότι και εγώ μπορώ να πετύχω όπως η αδελφή μου, που ήταν άριστη και τους έκανε περήφανους.

Όμως ειδικά πέρσι και φέτος, νιώθω πολλή πίεση και άγχος και βλέπω ότι δεν τα πάω καλά στα μαθήματα. Τα περισσότερα μου διαγωνίσματα είναι κοντά στη βάση και μερικά και κάτω από τη βάση, στενοχωριέμαι γιατί οι γονείς μου πληρώνουν σχεδόν 500 ευρώ τον μήνα στα ιδιαίτερα και ξέρω ότι στερούμαστε πολλά πράγματα για να δώσουν αυτά τα λεφτά.

Για να μπω πιο πολύ στο θέμα, υπάρχει φορές που νιώθω ότι πνίγομαι και στις πιο χειρότερες στιγμές σκέφτομαι τι θα γινόταν αν με κάποιο τρόπο έφευγα από την ζωή, θα τέλειωναν τα βάσανά μου. Σκέφτομαι να τα παραιτήσω όλα, αλλά όπως λέει και η παροιμία, όποιος μπαίνει στο χορό, χορεύει.

Έτσι είμαι σε ένα χάσμα, δεν ξέρω τι να κάνω, η ψυχολογία μου είναι χάλια, υπάρχουν μέρες που δεν θέλω να μιλάω σε κανένα και οι γονείς μου δεν ξέρουν τον λόγο που είμαι συνεχώς νευριασμένη ή τσιτωμένη μαζί τους.

Πέστε μου σας παρακαλώ την άποψη σας για όλα αυτά.

Ευχαριστώ πολύ J

Πόσα θέματα θίγονται σε ένα μόνο γράμμα...

Και το ειρωνικό/ελπιδοφόρο (;) είναι ότι τελειώνει με ένα χαμόγελο. Ένα εικονίδιο χαμόγελου, από αυτό που χρησιμοποιούν τα παιδιά μας κι εμείς στα γραπτά μας μηνύματα.

Το μεγάλο ερώτημα για μένα είναι; Βλέπουμε τα παιδιά μας; Τα ακούμε; Τα αφουγκραζόμαστε; Είμαστε κοντά τους; Το αντιλαμβανόμαστε όταν δεν είναι καλά;

Μέσα στην κρίση οι γονείς αυτής της κοπέλας ξοδεύουν 500 ευρώ τον μήνα για ιδιαίτερα μαθήματα. Προσφέρουν πολλά, πάρα πολλά. Υλικά.

Δεν ξέρω για σας, αλλά εγώ υποθέτω ότι της το υπενθυμίζουν τακτικά κι όλας. Και μην μου πείτε πως όλοι δεν το κάνουμε αυτό.

Η κοπέλα δεν είναι καλά. Γράφει πως οι γονείς της δεν ξέρουν, για εκείνη, δεν καταλαβαίνουν, τον λόγο που είναι συνεχώς νευριασμένη ή τσιτωμένη μαζί τους. Θα υποθέτουν φαντάζομαι πως είναι λόγω της εφηβείας.

Σαν πως και η εφηβεία να είναι ένα μυθολογικό τέρας, το οποίο ευθύνεται για τα συναισθήματα και την συμπεριφορά των παιδιών μας. **Η εφηβεία δεν είναι ασθένεια, δεν είναι ψυχολογική διαταραχή, δεν είναι διάγνωση. Η εφηβεία είναι ηλικιακή φάση. Δεν μπορεί να φταίει για την ψυχολογική κατάσταση στην οποία βρίσκεται αυτή η κοπέλα.**

Αυτή η κοπέλα παρουσιάζει συμπτώματα άγχους, κατάθλιψης και αυτοκτονικό ιδεασμό. Μετά την ηλικία των 15 χρονών περίπου, όπου πέφτουν αισθητά τα επίπεδα της αυξητικής ορμόνης στο αίμα, η οποία έχει και δράση ελιξιρίου, οι έφηβοι αρχίζουν να αντιλαμβάνονται και να βιώνουν το άγχος, την στενοχώρια και τα διάφορα αρνητικά συναισθήματα όπως ακριβώς κι εμείς οι ενήλικες.

Δεν γνωρίζουν συνήθως να βάλουν τα συναισθήματά τους σε λέξεις. Αυτή η κοπέλα όμως γράφει πολύ παραστατικά και μέσα σε λίγες γραμμές μας δίνει μια πολύ ξεκάθαρη εικόνα της ψυχικής της κατάστασης.

Μας δίνει ακόμη και μια εικόνα για τα πιθανά αίτια αυτής της κατάστασης.

Είναι πιθανόν οι γονείς της να την σύγκριναν με την αδελφή της, η οποία προφανώς πήρε μαθήματα ιατρικής κατεύθυνσης, ίσως επειδή εκεί είχε κλίση και επιδόσεις.

Η κοπέλα αυτή είναι ολοφάνερο πως δέχθηκε ανεπαρκή ή καθόλου επαγγελματικό προσανατολισμό.

Δεν σημαίνει πως όταν ένα παιδί δεν είναι καλό σε μαθήματα που παραδοσιακά θεωρούνται σπουδαία και δύσκολα, πως δεν έχει

τομείς στους οποίους μπορεί να τα καταφέρει. Για παράδειγμα εγώ τελείωσα το κλασικό τμήμα αυτού του σχολείου, δεν είχα καθόλου κλίση στα μαθήματα που πήρε αυτή η κοπέλα, και για αυτό τον λόγο δεν πήγα στο πρακτικό, και στην συνέχεια των σπουδών και της καριέρας μου δεν συνάντησα καμιά δυσκολία που να έχει σχέση με το ότι «δεν παίρνω» από Φυσική και Μαθηματικά.

Ούτε σημαίνει πως όλα τα παιδιά είναι απαραίτητο να σπουδάσουν σε πανεπιστήμιο. Οι σπουδές, τα πτυχία, τα μεταπτυχιακά δεν φέρνουν την ευτυχία σε όλους ανέκαθεν, και στις μέρες μας ούτε καν την πολυπόθητη εύρεση εργασίας!

Μήπως είναι καιρός να σταματήσουμε να έχουμε αυτή την «μετακατοχική», όπως θα έλεγαν στην Ελλάδα, νοοτροπία πως επειδή δεν σπουδάσαμε εμείς, πρέπει οπωσδήποτε να σπουδάσουν τα παιδιά μας ή επειδή σπουδάσαμε εμείς είναι αυτονόητο κι απόλυτο να σπουδάσουν και τα παιδιά μας;

Είναι ανάγκη όλοι να σπουδάζουν;

Και εάν μου απαντάτε **ναι** σε αυτό, θα ρωτήσω παρακάτω: **είναι ανάγκη όλοι να είναι ευτυχισμένοι;**

Η σημερινή κατάσταση της κρίσης, παρόλα τα κακά που επιφέρει, πιστεύω ότι φέρνει και καλά. Και το σημαντικότερο από αυτά: μας προσγειώνει. Μας φέρνει πίσω στην πραγματικότητα. Πως είμαστε Κυπριαίοι, πως η συντριπτική πλειοψηφία των γονιών ή των παππούδων μας ήταν μεροκαματιάρηδες, απλοί αγρότες ή εργάτες, και πως δεν καταγόμαστε από «μεγάλα τζάκια». Όλο αυτό το «άπλωμα» που λέμε στα κυπριακά, η ενασχόληση με την ύλη και την εξωτερική εικόνα, να φορέσουμε μάρκες, να οδηγήσουμε μάρκες, να ζήσουμε σε παλάτια, να έχουμε οικιακές βοηθούς, να απομακρυνόμαστε συναισθηματικά από τον εαυτό μας, τον σύντροφο και τα παιδιά μας, να κοιτάζουμε συνεχώς να φαινόμαστε σπουδαίοι και όχι να γινόμαστε καλύτεροι, πιστεύω πως δεν έκανε καλό στην ψυχή μας. **Η γνώμη μου.**

Πριν λίγες μέρες περίμενα την σειρά μου στο κομμωτήριο και άθελά μου άκουγα τον μονόλογο της προηγούμενης πελάτισσας στην κομμώτρια.

Περιέγραφε γλαφυρά και με αχρείαστες λεπτομέρειες το ταξίδι που έκανε πρόσφατα με την οικογένειά της στο Λονδίνο, από πού ψώνισε, τι ψώνισε, πόσα χρήματα στοίχισε το κάθε αχρείαστο κατά την δική μου πάντα γνώμη αντικείμενο, σε πόση έκπτωση ήταν, ποια ήταν η τιμή σε στερλίνες, ποια σε ευρώ, σε ποιο ξενοδοχείο έμεναν, κοντά σε ποια καταστήματα ήταν, ακόμα και πως κατουρήθηκε πάνω του ο γιος της στο αεροπλάνο και ευτυχώς που είχε ένα σορτσάκι στην τσάντα της και του το έβαλε κι αναγκάστηκε να τον κατεβάσει από το αεροπλάνο τυλιγμένο στην κουβέρτα των κυπριακών αερογραμμών. Έλεος! Έβγαζαν τα αυτιά μου σπίθες.

Όχι γιατί δεν έτυχε κι εγώ στο παρελθόν, όπως και πολλοί από τους παρευρισκόμενους σίγουρα, να έχουμε την οικονομική ευχέρεια να πάμε για διακοπές και ψώνια στο εξωτερικό, όχι πως δεν έχω κάνει αχρείαστα έξοδα στο παρελθόν, αλλά σήμερα; Σήμερα που έχει οικογένειες που τους κόβουν το ρεύμα, που είναι και οι δυο γονείς άνεργοι, που στηρίζονται στα κοινωνικά παντοπωλεία και στα συσσίτια για να επιβιώσουν, σήμερα κοκορευόμαστε για τον υλισμό μας;

Δεν έχω κανένα πρόβλημα με την κοπέλα. Μάλιστα την λυπήθηκα που στην ουσία «δεν έχει ζωή», μόλις που συγκρατήθηκα να μην της πως αγγλιστί «get a life», αλλά προβληματίστηκα βαθιά και για τον εαυτό μου και για την κοινωνία μας.

Πόσα χρήματα πετάξαμε και κάποιοι πετούμε ακόμα στην εξωτερική εικόνα;

Πόση ενέργεια ξοδεύουμε στο έξω μας και όχι στο μέσα μας; Και κατ' επέκταση, πόση λίγη ενέργεια δίνουμε στα παιδιά μας;

Μπορούμε(;), επιλέγουμε (;), να τα κοιτάξουμε στα μάτια, να τους ρωτήσουμε ευθέως και χωρίς περιστροφές :

Είσαι καλά; Είσαι ευτυχισμένος/η; Σου αρέσει η ζωή σου; Θέλεις να μου πεις τι σε απασχολεί; Θέλεις να με ρωτήσεις πράγματα για μένα, για τον άλλο σου γονιό, για τα αδέρφια σου;

Έχει πράγματα που θέλεις να αλλάξουν στην ζωή σου; Πώς μπορείς να γίνεις πιο ευτυχισμένος/η;

Περνάς καλά στο σχολείο; Είσαι δημοφιλής; Θέλεις να είσαι δημοφιλής; Τι σημαίνει αυτό για σένα; Έχεις φίλους/φίλες; Είσαι ερωτευμένος/η; Είσαι ερωτευμένος/η με ανταπόκριση; Θέλεις να μιλήσουμε για το σεξ και τις σχέσεις; Σου αρέσει το σώμα σου; Το πρόσωπό σου; Έχεις απορίες για την ζωή και τον θάνατο; Θέλεις να μιλήσουμε για τον θάνατο;

Θέλεις να έρθουμε κοντά; Θέλεις να γίνουμε φίλοι από απόσταση;

Θέλεις να μου λες αυτά που νιώθεις και εγώ να σε ακούω χωρίς να σε κρίνω, χωρίς να σε τιμωρώ, να έχω το θάρρος να σου απαντώ με ειλικρίνεια και αυτοεπίγνωση, να παραδέχομαι τα λάθη μου, να ζητάω συγγνώμη, να σου δείχνω πρώτος το παράδειγμα της αυτογνωσίας και της διάθεσης για πρόοδο, να είμαι ζωντανός/ή; Να ζω την ζωή μου με ειλικρίνεια και εντιμότητα; Να σε ενθαρρύνω να κάνεις το ίδιο;

Να συνεχίζω όμως να είμαι γονιός, να σου βάζω όρια για να σε προστατεύω, να μην επηρεάζομαι από τις τυχόν ενοχές που προσπαθείς να μου φορτώσεις όταν θέλεις κάπου να ξεσπάσεις. Να το δέχομαι πως θα ξεσπάσεις σε μένα, τον γονιό σου που νιώθεις το πιο κοντινό σου πρόσωπο, να μην το παίρνω προσωπικά, αλλά να μην σου δίνω και την ευκαιρία να με τσαλαπατάς χωρίς συνέπειες;

Θα τελειώσω αυτή την εισήγηση με ένα προσωπικό παράδειγμα:

Το 2011 πήρα μια λανθασμένη απόφαση για μένα, να ασχοληθώ με την πολιτική. Αυτή η απόφαση είχε ως αποτέλεσμα εκτός από εμένα, να ταλαιπωρηθούν και τα παιδιά μου και οι γονείς μου, και η ζωή μας να αλλάξει ριζικά μετά από την παταγώδη αποτυχία του

εγχειρήματός μου, και λόγω του ότι έχασα πολλά χρήματα και η δημόσια εικόνα μου και η δουλειά μου δέχθηκαν μεγάλο πλήγμα.

Ο γιος μου τότε ήταν μόλις 14 χρονών.

Τις πρώτες μέρες της «καταστροφής» ήταν λυπημένος, όπως κι εγώ άλλωστε, και στην συνέχεια όσο περνούσε ο καιρός, άρχισε να θυμώνει, όπως κι εγώ ήμουν θυμωμένη με τον εαυτό μου για την λανθασμένη μου επιλογή.

Μια μέρα, όταν τον πήρα από το σχολείο, ήταν στην τρίτη γυμνασίου τότε, μετά από μια δύσκολη μέρα που είχε στο σχολείο, δεν θυμάμαι αν ήταν θέμα αποτυχίας σε κάποιο μάθημα ή σχέσεων με συμμαθητές του, ξέσπασε πάνω μου. Τσακώθηκε μαζί μου από μηδενική αφορμή, επειδή ήθελε κάπου να βγάλει τα νεύρα του και όσο προχωρούσε η συζήτηση άρχισε να με κτυπά με ένα πολύ δυνατό όπλο:

Ποια είσαι εσύ να με συμβουλεύσεις; Ποια είσαι εσύ να κάνεις την μάνα μου; Εσύ που έκανες αυτή την χαζή κίνηση; Και έχασες τα χρήματά μας και έγινες ρεζίλι και μας έκανες κι εμάς ρεζίλι..... και συνέχισε υπενθυμίζοντας μου τις ηλίθιες ψευδαισθήσεις που είχα κατά την προεκλογική περίοδο για το ότι θα εκλεγόμουν και για όλα όσα τους υποσχέθηκα πως θα έπαιρναν για ανταμοιβή για τις θυσίες που έκαναν και οι ίδιοι, που με στερήθηκαν, για να μπορέσω εγώ να ασχοληθώ με την πολιτική.

Τον άκουσα υπομονετικά και του απάντησα:

Έχεις δίκιο. Τα έκανα χάλια. Απέτυχα παταγωδώς σε αυτή την προσπάθεια και απογοήτευσα κι εσένα και την αδελφή σου και όλη την οικογένεια. Έκανα λάθος. Το αναγνωρίζω. Ότι και να πω, ότι και να κάνω τώρα, δεν μπορώ να αλλάξω το παρελθόν. Προσπαθώ να συγχωρήσω τον εαυτό μου για την καταστροφική βλακεία που έκανα και όταν είσαι έτοιμος ίσως με συγχωρήσεις κι εσύ. Έχεις δίκιο, πήραν τα μυαλά μου αέρα, νόμιζα πως κάποια ήμουν και άφησα τους

επαγγελματίες του μάρκετινγκ να μου πουλήσουν παραμύθια και εγώ να τα αγοράσω ακριβά.

Όλα αυτά όμως έχουν να κάνουν με την δική μου ζωή. Με τις συνέπειες των δικών μου πράξεων, τις οποίες πίστεψέ με τις πληρώνω ακριβά και δεν έχω παράπονο για αυτό.

Εσύ, όντως ταλαιπωρήθηκες από αυτή μου την απόφαση, αλλά δεν έμεινες ούτε χωρίς φαγητό, ούτε χωρίς ρούχα, ούτε χωρίς ευκαιρίες μόρφωσης και κοινωνικοποίησης. Στερήθηκες την μάνα σου για έξι μήνες. Θα μπορούσε να πάθαινα μια αρρώστια και να μην ήμουν πλήρως παρούσα για έξι μήνες. Θα μπορούσε να συνέβαινε οτιδήποτε. Αυτό θα σου έδινε το δικαίωμα να καταστρέφεις εσύ τον εαυτό σου, επειδή η μάνα σου έλειψε ή απέτυχε;

Εσύ αποφασίζεις για σένα.

Τις ενοχές που προσπαθείς να μου επιβάλεις, δεν τις δέχομαι. Μου αρκούν αυτές που έχω από μόνη μου. Και κατ' ακρίβεια κι αυτές τις καταπολεμώ, επειδή η ενοχή είναι πολύ κακός σύμβουλος.

Δουλεύω εντατικά να ξανακτίσω αυτά που έχασα και κυρίως με εσάς. Λυπούμαι που ταλαιπωρείσαι, αλλά δεν είσαι και στην χειρότερη θέση του κόσμου και αν δεν αναλάβεις τις δικές σου ευθύνες για τις δικές σου πράξεις, τις δικές σου αποφάσεις, τις δικές σου σχέσεις, φοβάμαι πως θα καταλήξεις ένα μίζερο ον, που θα λέει συνεχώς ότι έχει δίκιο και είναι αδικημένο, κατά βάθος όμως θα το νιώθει πως είναι τεμπέλικο.

Κάπως έτσι του μίλησα. Κι εκείνη την φορά και την επόμενη που ανέσυρε το όπλο της ενοχοποίησης της μάνας του για οποιαδήποτε δικά του θέματα. Μέχρι που σταμάτησε να το χρησιμοποιεί ως όπλο εναντίον μου και άρχισε να ασχολείται συνειδητά με τον εαυτό του.

Είμαι πολύ περήφανη για τον γιο μου. Στα 16 του γράφει πράγματα στο status του στο Facebook που τα διαβάζω και συγκινούμαι. Τον καταβάλλει ακόμα ο θυμός εννοείται, είναι έφηβος, μπορεί να τσακωθεί και μαζί μου χωρίς σημαντικό λόγο για να ξεσπάσει.

Δεν του επιτρέπω όμως να με σπάσει, επειδή **ο ίδιος θα νιώσει ανασφαλής και απροφύλακτος** με μια μητέρα έρμαιο των ενοχών και των τύψεων της.

Με αυτό δεν θέλω να παρουσιάσω τον εαυτό μου ως τον ιδανικό γονιό, εξάλλου έχω κάνει κι άλλα λάθη πολλά, πλέον της πολιτικής μου ιδεοληψίας το 2011.

Επιχειρώ όμως να είμαι γονιός και να με ενδιαφέρει η ουσία της εφηβείας. Μια πολύ όμορφη ηλικία, στην οποία τα παιδιά μας έχουν παρόμοιες σωματικές και εγκεφαλικές δυνατότητες με εμάς, και που μπορούμε να επικοινωνήσουμε μαζί τους λεκτικά και συναισθηματικά.

Και για να το επιχειρήσουμε αυτό, προαπαιτούμενο είναι να επικοινωνούμε με τον εαυτό μας. Και να ζούμε την δική μας ζωή.

Let's get a life, λοιπόν!

Σας ευχαριστώ που με ακούσατε.

Θέκλα Πετρίδου

Ψυχολόγος

Πάφος 19 Φεβρουαρίου 2014